

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2001 M. SAUSIO 5 D. NUTARIMO NR. 16 „DĖL
VALSTYBĖS TURTO PERDAVIMO VALDYTI, NAUDOTI IR DISPONUOTI JUO
PATIKĖJIMO TEISE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO“
PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP NR. 20-214) (TAIS NR. 20-32(2))**

2020-02-28 Nr.NV-560

Vilnius

Ivertinę Projekto atitiktį įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Įstatymas) 20 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad valstybei nuosavybės teise priklausančios nekilnojamosios daiktai, kurie pripažinti nereikalingais pagal Įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas, Vyriausybės nustatyta tvarka galėtų būti perduoti savivaldybių nuosavybės savivaldybių savarankiškosios funkcijoms įgyvendinti. T. y. Įstatyme valstybės nekilnojamųjų daiktų perleidimui savivaldybių nuosavybės iš esmės keliamos 3 sąlygos: 1) šie daiktai turi būti pripažinti nereikalingais pagal Įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas; 2) savivaldybė turėtų pagrįsti šių daiktų poreikį atitinkamos savarankiškosios funkcijos vykdymui; 3) šie daiktai savivaldybės nuosavybės turėtų būti perduodami Vyriausybės nustatyta tvarka.

Projektu siūloma nauja redakcija dėstyti Valstybės turto perdavimo patikėjimo teise ir savivaldybių nuosavybės tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 11.2 ir 11.3 papunkčiuose numatoma, kad perduodant pripažintus nereikalingais pagal Įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatas valstybės nekilnojamąjį turtą ir kitus nekilnojamuosius daiktus (toliau kartu – valstybės nekilnojamas turtas (daiktas)) savivaldybių nuosavybės turėtų būti tenkinamos ir šios sąlygos: 1) savivaldybė neturėtų būti įtraukusi į savivaldybės tarybos patvirtintą Viešame aukcione parduodamo savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą savivaldybės nekilnojamojo turto, kurio naudojimo paskirtis atitinka prašomo perduoti valstybės

nekilnojamojo turto (daikto) naudojimo paskirtį, taip pat nėra tokio turto išnuomojusi ar perdavusi panaudos pagrindais subjektams, kurie pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą nėra laikomi viešojo sektoriaus subjektais; 2) pagal perduodamo valstybės nekilnojamojo turto (daikto) būklę savivaldybės institucija ar įstaiga turėtų būti nustačiusi lėšų, reikalingų tokiam turtui (daiktui) pagerinti, atnaujinti, pertvarkyti, rekonstruoti ir (arba) jam panaudoti pagal nurodytą savivaldybės savarankiškąją funkciją, poreikį ir lėšų skyrimo galimybes bei šaltinius. Atsižvelgiant į tai, kad minėtomis Aprašo nuostatomis būtų nustatomi pagrindai, kuriems esant savivaldybė galėtų įgyti nuosavybės valstybės nekilnojamąjį turtą (daiktą), manytina, jog šios nuostatos būtų papildomos, nei įtvirtintos Įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 5 punkte, sąlygos, o ne Įstatyme jau įtvirtintas sąlygas įgyvendinančios, konkretinančios teisės normos, t. y. Aprašo 11.2 ir 11.3 papunkčiuose siūlomas nustatyti teisinis reguliavimas iš įstatyminio reguliavimo neišplauktų, įstatymo nuostatų nekonkretintų ir jų neįgyvendintų, tačiau nustatytų savarankiškus imperatyvius reikalavimus, ribojimus savivaldybės teisei į nuosavybę įgyvendinti, todėl konkuruotų su įstatyminiu teisiniu reguliavimu.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs (pvz., 2009 m. birželio 22 d., 2013 m. lapkričio 6 d., 2015 m. gegužės 26 d., 2018 m. gegužės 24 d. nutarimai), jog konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais, nes antraip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė prieš poįstatyminius teisės aktus. Įstatymuose nustatomos bendro pobūdžio taisyklės, o poįstatyminiuose teisės aktuose jos gali būti detalizuojamos, gali būti reglamentuojama jų įgyvendinimo tvarka (pvz., 2014 m. gegužės 9 d., 2014 m. spalio 9 d., 2015 m. balandžio 16 d., 2018 m. gegužės 24 d. nutarimai). Taip pat Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog viena iš būtinųjų nuosavybės teisės ribojimo sąlygų yra tai, kad ji gali būti ribojama tik remiantis įstatymu (pvz., 2017 m. kovo 15 d., 2019 m. lapkričio 25 d. nutarimai).

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Aprašo 11.2 ir 11.3 papunkčiuose nurodytos sąlygos nepriskirtinos Vyriausybės tvirtinamos tvarkos reguliavimo dalykui ir turėtų būti įtvirtintos tiesiogiai Įstatyme.

2. Siūlytina įvertinti, ar Projektas neturėtų būtų papildytas pereinamosiomis nuostatomis dėl pradėtų, bet iki šio Projekto įsigaliojimo dienos neužbaigtų, procedūrų baigimo.

3. Atkreipiame dėmesį, kad atsižvelgiant į Aprašo 1 punkte įsivedamą nekilnojamojo turto – statinių, patalpų ar jų dalių trumpinį – „valstybės nekilnojamasis turtas“, nėra aišku, kokie kiti nekilnojamieji daiktai turimi omenyje bei, kodėl yra reglamentuojamas jų perdavimas iš esmės tik savivaldybių nuosavybėn.

4. Atsižvelgiant į Įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą, pagal kurį, statiniai, patalpos ar jų dalys yra priskiriamos valstybės ilgalaikiam materialiajam turtui, atitinkamai tikslintinas Aprašo 1 punktas.

5. Įstatymo 26 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kad nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti turtu negali būti pripažįstama žemė, miškai, vidaus vandenys ir *finansinis turtas*. Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad Aprašo 1 punkte įsivestas trumpinys „valstybės turtas“ apima ir valstybės nuosavybės vertybinius popierius (akcijas), kurie vadovaujantis Įstatymo 3 straipsnio 4 dalies 3 punktu priskirtini valstybės finansiniam turtui, atitinkamai tikslintinas Aprašo 2 punktas.

6. Atsižvelgdami į Aprašo 2 punkto nuostatas bei įvertindami Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2001 m. sausio 5 d. nutarimu Nr. 16, taikymo metu iškylančias problemas, siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga Aprašo 9 ir 10 punktuose numatyti išimtis ir dėl centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui patikėjimo teise perduodamo centralizuotai valdyti valstybės turto.

7. Atsižvelgdami į Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo taikymo metu iškylančias problemas, siūlytume aiškiai reglamentuoti nekilnojamojo turto neskirto valdyti centralizuotai, taip pat kito ilgalaikio materialaus ir trumpalaikio materialaus bei nematerialaus turto perdavimą patikėjimo teise centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui.

8. Svarstyтина, ar atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkto bei 3 dalies nuostatas, neturėtų būti pildomi Aprašo 5.1.2 ir 5.1.3 papunkčiai nuostatomis dėl atitinkamų valstybinės žemės sklypų perdavimo.

9. Atsižvelgiant į Įstatymo 19 straipsnio 4 dalies 1 punktą, pagal kurį centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui kartu su administracinės paskirties valstybės nekilnojamoju turtu gali būti perduodamas kitos paskirties valstybės nekilnojamasis turtas, *taip pat ilgalaikis materialusis turtas, reikalingas valdymo ir naudojimo tikslams ir šį turtą naudojančių asmenų poreikiams tenkinti*, siūlytina atitinkamai tikslinti Aprašo 5.1.3 papunktį.

10. Atsižvelgiant į Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 1.3.5 papunktį, taip pat į Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 8 d. nutarimu Nr. 1088, 7.5 ir 8.5.2 papunkčius, siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga papildyti Aprašo 6 punktą nuostata, numatančia sprendimų dėl valstybės turto perdavimo patikėjimo teise projektų derinimą su Finansų ministerija.

11. Atsižvelgiant į Aprašo 9.1 papunkčio nuostatas, siūlytina atitinkamai tikslinti ir Aprašo 9.2 papunktį, po žodžių „likutinė vertė“ ir likutinę vertę“ įrašant „(išskyrus Aprašo 5.1.5 papunktyje nurodytą atvejį)“.

12. Atsižvelgiant į tai, kad praktikoje kartais kyla problemų dėl sprendimų projektų derinimo naudojantis Valstybės turto informacine paieškos sistema (toliau – VTIPS) bei VTIPS ataskaitos pateikimo kartu su Vyriausybės nutarimų dėl nekilnojamojo turto perdavimo projektais (pvz., kai nėra asmens, valdančio šį turtą patikėjimo teise, perduodant kelius, geležinkelio kelius), siūlytina įvertinti, ar visais nekilnojamojo turto perdavimo patikėjimo teise bei savivaldybių nuosavybės atvejais tikslinga reikalauti sprendimų projektų derinimą atlikti VTIPS bei kartu su minėtais projektais pateikti VTIPS ataskaitą.

13. Siekiant teisinio aiškumo, taip pat atsižvelgdami į 12 pastabą, Aprašo 10.4 papunktį siūlytume dėstyti taip: „dėl sprendimų projektų gauti derinimo raštai ir VTIPS ataskaita, kurioje nurodomi sprendimo dėl valstybės nekilnojamojo turto perdavimo patikėjimo teise suderinimo duomenys, išskyrus Apraše nurodytus atvejus“.

14. Atsižvelgiant į Aprašo 11 punktą, pagal kurį savivaldybių nuosavybės gali būti perduodami ne tik valstybės nekilnojamasis turtas, bet ir kiti nekilnojamieji daiktai, pripažinti nereikalingais pagal Įstatymo 26 straipsnio 1 dalies 8 punktą, tikslintinas IV skyriaus pavadinimas.

15. Atsižvelgiant į Aprašo 1 punkte įsivestą trumpinį „valstybės turtas“, svarstyтина, ar neturėtų būti atsisakyta Aprašo 18 punkto kaip perteklinio atitinkamai patikslinant Aprašo 17 punktą.

16. Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo 2 priede nustatoma atskira valstybei nuosavybės teise priklausančių akcijų perdavimo – priėmimo akto forma, siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga atsisakyti Aprašo 1 priede nustatomos turto perdavimo – priėmimo akto formos 6 punkto.

17. Projekto priedo žyma tikslintina atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d.

įsakymu Nr. 1R-298, 84 punktą, t. y. vietoje žodžių „Pavyzdinė forma patvirtinta“ įrašant žodį „Patvirtinta“.

18. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra pateiktas poveikio korupcijai vertinimas, nors vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, manytina, kad toks vertinimas turėtų būti atliekamas.

Teisės grupės patarėja

Inga Baršienė